

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjassa keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, parantaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, aktiiviseen vaikuttamiseen Euroopan unionissa (EU) ja tehokkaaseen monenkeskiseen kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen ja vahvistamiseen perustuvaan yhteistyöhön.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Tietoisuus koko maapalloa koskevista ongelmista kasvaa. Globaali keskinäisriippuvuus on yhä ilmeisempää. Merkitykseltään kaikkein kauaskantoisimpiin kysymyksiin, kuten ilmastonmuutokseen, terveysturvallisuuteen, väestönkehitykseen, luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen ja ympäristön elinkelpoisena säilyttämiseen vaikuttaminen edellyttää mahdollisimman laajaa yhteistyötä ja nopeita toimia. Pariisin ilmastopöytäkirja ja kestävän kehityksen tavoitteet määrittelevä Agenda2030 antavat perusteet lähivuosien kansainväliselle yhteistyölle ja Suomen toiminnalle. Äärimmäinen köyhyys maailmassa on vähentynyt, mutta silti sen osuus on huomattava. Covid-19 -pandemian laukaisema maailmanlaajuinen taloustaantumia asettaa vaikeita haasteita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Pandemia näyttää voimistavan myös monia sellaisia kehityskulkuja, jotka olivat olemassa jo ennen kriisiä, kuten kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin, demokratiaan ja oikeusvaltioon sitoutuminen ja niihin kohdistuvan paineen lisääntyminen.

Kansainväliset yhteistyörakenteet ml. YK-järjestelmä kärsivät erilaisista vastakkainasetteluista. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustaminen ja kehittäminen uusia tarpeita vastaaviksi on entistä vaikeampaa jakolinjojen vuoksi; toisaalta niiden puolustaminen on tarpeellisempaa kuin aiemmin. Nouseva protektionismi, kasvanut epäluottamus globaaleihin tuotantoketjuihin ja ylipäätään kriittinen suhtautuminen monenväliseen kauppapolitiikkaan haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää ja Maailman kauppajärjestön (WTO) toimintaa. Kilpailukyvyn säilyttämiseksi EU:n tulee kyetä puuttumaan nykyistä paremmin erilaisiin markkinavääristymiin.

Euroopan unioni on Suomen ulkosuhteiden tärkein viitekehys ja vaikutuskanava sekä turvallisuusyhteisö - myös turvallisuuden käsittämisen laajentuessa. Sekä Euroopan että Yhdysvaltojen globaali vaikutusvalta muuttuu maailman moninapaistuessa. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa. Lähi-idän vakauden turvaaminen säilyy kansainvälisen politiikan keskiössä ja suoraan Eurooppaan vaikuttavana tekijänä. Vaurastunut Kiina pyrkii lisäämään kansainvälistä painoarvoaan monin eri tavoin. Muutkin valtiot, kuten Venäjä, hakevat merkittävämpää asemaa, mikä heijastuu myös Itämeren turvallisuustilanteeseen. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa. Pohjoismaat ovat edelleen Suomen lähimmät yhteistyökumppanit. Turvallisuusyhteistyö Pohjoismaiden kanssa on viime vuosina kehittynyt.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet v. 2021 ovat:

- Ulkoasiainhallinto edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia
- Ulkoasiainhallinto edistää Agenda2030:n toimeenpanoa ja toimii ilmastonmuutoksen torjumiseksi
- Ulkoasiainhallinto edistää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää
- Ulkoasiainhallinto työskentelee ihmisoikeuksien, tasa-arvon, demokratian ja oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi

— Ulkoasiainhallinto edistää Suomen kasvua tukevia avoimia taloussuhteita ja tukee suomalaisyritysten osallistumista kansainväliseen kauppaan ja arvoketjuihin.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisenä tavoitteena on edistää systemaattisesti sukupuolten tasa-arvoa sekä tyttöjen ja naisten oikeuksien toteutumista.

Suomi edistää naisten osallistumisen vahvistamista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % olisi naisia. Sotilaallisessa kriisinhallinnassa palvelevien naisten osuus on noin 5 % kaikista suomalaisista rauhanturvaajista ja 15 % sotilastarkkailijoista. Naisrauhanturvaajien määrä pyritään nostamaan 7 %:in.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan myös turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 toimeenpanoa. Neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman valmistelussa otetaan huomioon erityisesti nykyisestä toimintaohjelmasta laadittavan loppuarviointiraportin huomiot vaikuttavuudesta toimintaohjelmassa mainittujen tavoitteiden ja 1325-päätöslauselmaperheen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta.

Kehitysyhteistyön päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Tyttöjen ja naisten oikeudet ovat Suomen kehityspolitiikan tärkeä painopiste. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 455 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2021 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista 51 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toteuttaa valtioneuvoston kestävän kehityksen selontekoa hallinnonalallaan erityisesti Suomen globaalista vastuusta osalta. Suomen ulkopolitiikka kokonaisuudessaan edistää kestävästä kehityksestä ja toiminnan johdonmukaisuutta parannetaan kaikkien hallinnonalojen kesken. Ulkoministeriö edistää ilmastopoliittisten toimeenpanojen osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön, jolla rajoitetaan ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikan perustana on Agenda2030 ja sillä tuetaan kehittyvien maiden kykyä saavuttaa kestävän kehityksen tavoitteet tuoden myös esille Suomen kokemuksia ja käytänteitä. Ulkoministeriö toimii aktiivisesti Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi myös mm. kauppapoliittisin keinoin sekä edistää ilmastonmuutoksen torjuntaa ja sopeutumista ilmastonmuutokseen kaikilla ulko- ja turvallisuuspolitiikan sektoreilla. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehitysmaiden kestävän kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Ulkoministeriö tukee kestävän kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2021 talousarvioesityksessä hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi -tavoitetta globaalisti yhteensä arviolta noin 369 milj. eurolla, mikä on 98 milj. euroa enemmän kuin v. 2020. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 266 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista. Kehitysyhteistyön finanssisijoituksista tuetaan 130 milj. eurolla YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteita tukevia hankkeita ja ohjelmia. Finanssisijoituksista ilmasto-rahointukseen on tarkoitus kohdentaa 75 %. Finnfundin pääoman korotuksesta 10 milj. eurolla tuetaan ilmastohankkeita arviolta noin puolet eli 5 milj. eurolla. Ulkoministeriö työskentelee myös tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvistamiseksi. Lisäksi tuetaan pääluokkaan osoitetuista muista määrärahoista muita hiilineutraaliustavoitteita tukevia hankkeita, esim. musta hiili -hankkeita.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2020	2021
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	168,19	168,19
	— kehitysyhteistyövaltuus	100,00	100,00
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	460,80	671,19
24.30.67	<i>Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	—	3,00
24.30.89	<i>Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	129,73	129,73

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2019—2021

		v. 2019	v. 2020	v. 2021	Muutos 2020—2021	
		tilinpäätös	varsinainen	esitys	1000 €	%
		1000 €	1000 €	1000 €		
01.	Ulkoasiainhallinto	259 000	266 139	269 472	3 333	1
01.	Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	225 276	237 480	239 082	1 602	1
20.	Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	952	978	3 287	2 309	236
21.	Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomää- räraha 2 v)	3 305	2 005	1 155	-850	-42
29.	Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	11 897	13 376	13 648	272	2
74.	Talonrakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	17 570	12 300	12 300	—	0
10.	Kriisinhallinta	66 433	72 165	71 665	-500	-1
20.	Suomalaisten kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	51 168	53 080	53 080	—	0
21.	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määrära- ha)	15 265	16 585	17 585	1 000	6
22.	Rauhanvälitys (kiinteä määrära- ha)	—	2 500	1 000	-1 500	-60
30.	Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	723 759	828 266	853 589	25 323	3
50.	Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	0	—	—	0
66.	Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	583 759	685 536	710 859	25 323	4

	v. 2019 tilinpäätös 1000 €	v. 2020 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2021 esitys 1000 €	Muutos 2020—2021	
				1000 €	%
67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	—	3 000	3 000	—	0
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	10 000	10 000	10 000	—	0
89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	130 000	129 730	129 730	—	0
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	80 587	93 418	93 970	552	1
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 511	1 741	1 641	-100	-6
51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	29	45	45	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	76 060	87 632	89 084	1 452	2
(67.) Kansainvälisen ilmastositomuksen alaisen yhteistyön menot (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	3 400	3 000	2 400	-600	-20
87. Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	300	300	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	-413	1 000	500	-500	-50
Yhteensä	1 129 779	1 259 988	1 288 696	28 708	2
Henkilöstön kokonaismäärä ¹⁾	1 451	1 442	1 433		

¹⁾ Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2021 enintään n. 500 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 130 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä v. 2021 n. 943 henkilöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Muuttuva ympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakkointia, seurantaa, analyysiä, viestintää ja resurssien joustavaa käyttöä. Ulkoasiainhallinnon keskeinen vaikuttamisen väline on tehokas kahden- ja monenvälinen diplomatia eri tasoilla. Ulkoasiainhallinto kiinnittää toiminnassaan enenevästi huomiota tiedolla johtamiseen ja digitalisaation hyödyntämiseen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja tasa-arvon edistämiseen kaikessa toiminnassa. Ulkoasiainhallinto asettaa vuodelle 2021 seuraavat alustavat tulostavoitteet, jotka tukevat pääluokan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita:

— Vahvistamme Suomen kansainvälistä asemaa ja turvallisuutta muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Tavoitteena on yhtenäinen, vahva ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita; painopisteinä

ovat ilmastonmuutoksen torjunta, kaupan sääntöpohjaisuus, EU:n vahva ulkoinen toiminta ja yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä tiivis transatlanttinen suhde

— Tuemme monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää ja yhteistyötä sekä toimimme kansainvälisen oikeuden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, vahvistamiseksi. Edistämme Suomen jäsenyyttä YK:n ihmisoikeusneuvostossa vv. 2022—2024

— Edistämme pohjoismaista yhteistyötä, myös EU:ssa, YK:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla. Tuemme Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston työtä Suomen toimiessa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana v. 2021

— Syvennämme ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä Ruotsin ja Norjan kanssa. Edistämme Itämeren ja arktisen alueen vakautta. Jatkamme kumppanuuteen perustuvaa Nato-yhteistyötä

— Osallistumme konfliktien ennaltaehkäisyyn ja rauhanvälitykseen ja -rakennukseen. Vahvistamme Suomen osallistumista kriisinhallintaan

— Edistämme kansainvälistä yhteistyötä monipuolistuviin turvallisuusuhkiin varautumisessa, ml. hybridi- ja kybervaikuttaminen ja terrorismin torjunta

— Toteutamme ihmisoikeusperustaista kehityspolitiikkaa, joka poistaa köyhyyttä ja vähentää eriarvoisuutta

— Edistämme Suomen vientiä ja suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Vahvistamme edelleen Team Finland -toimijoiden yhteistyötä

— Monipuolistamme ja syvennämme suhteista Afrikan maiden kanssa Afrikka-strategian pohjalta. Ylläpidämme hyviä ja toimivia suhteita Kiinan ja muiden Aasian maiden sekä Venäjä ja Yhdysvaltojen kanssa

— Vahvistamme edustustoverkkoa hallitusohjelman linjausten mukaisesti

— Vahvistamme vastuullamme olevien maahantuloasioiden käsittelyä ministeriössä ja edustustoissa, erityisesti liittyen työperäiseen maahanmuuttoon

— Kasvatamme Suomen kansainvälistä vaikuttavuutta ja Suomen ja suomalaisen osaamisen kiinnostavuutta suunnitelmallisella maakuvatyöllä.

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 239 082 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen

2) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2021 (euroa)

Ministeriö	78 305 000
Toimintamenot	14 963 000
Henkilöstömenot	63 342 000
Edustustot, 89 toimipistettä¹⁾	145 477 000
Toimintamenot	71 500 000
Henkilöstömenot	73 977 000

Hallinnonalan toimialavastaavat menot	15 300 000
Tietohallinto	12 000 000
Kiinteistöhallinto	1 300 000
Turvallisuus	2 000 000
Yhteensä	239 082 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 30, Itä 7, Aasia ja Amerikka 27, Afrikka ja Lähi-itä 20 ja pysyvät ja erityisedustustot 5 toimipistettä.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutus- ja päivähoitokorvaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, varustauskorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan ko. toimialojen menoja sekä ministeriössä että edustustoisissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen nettobudjetoitua toimintamenoja.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2019 toteutuma	2020 ennakoitu	2021 tavoite
Henkilötyövuodet	2 399	2 370	2 376
— Ulkoministeriö	853	872	857
— Ulkomaanedustus	598	570	576
— Paikallisesti palkatut	948	928	943
Työtyytyväisyysindeksi	n/a	3,7	3,7
Eläköitymisikä	65,8	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,9	5,0	5,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
Bruttomenot	246 608	250 552	252 592
Bruttotulot	13 519	13 072	13 510
Nettomenot	233 089	237 480	239 082
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 201		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	20 389		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	6 570	6 416	6 803
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	32 114	32 215	19 000
Tuotot yhteensä	38 684	38 631	25 803
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	11 413	12 200	10 661
— osuus yhteiskustannuksista	16 230	15 433	16 576
Kustannukset yhteensä	27 643	27 633	27 237
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	11 041	10 998	-1 434
Kustannusvastaavuus, %	140	140	95

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon nykyvahvuus (HO 2019)	500
Edustustoverkon vahvistaminen; perustamiskustannukset (v. 2020 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	-600
Edustustoverkon vahvistaminen (HO 2019)	900
Elintarvikealan erityisasiantuntija Suomen Pekingin suurlähetystössä (siirto momentille 30.20.47)	-274
Elintarvikeviennin edistäminen (HO 2019 kertaluonteinen)	1 000
Erityisasiantuntija Suomen Moskovan suurlähetystössä (siirto momentille 26.01.01)	-99
Hybridiuhka- ja kybererityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momenteilta 23.01.01, 26.01.01, 27.01.01 ja 31.01.01)	128
ILO:n hallintoneuvoston jäsenyys; erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Genevessä (siirto momentille 32.01.01)	-215
Kiinan paikkariippumaton viisumikäsittely; lisäresurssointi	-36
Konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottaminen Häätäkeskuslaitoksessa (siirto momentille 26.30.02)	-322
Maahanmuuton erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentille 26.01.01)	-8
Maahantuloasioiden käsittelyn vahvistaminen edustustoissa ja ministeriössä (HO 2019 kertaluonteinen)	-2 000
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Kiovassa (siirto momentilta 24.30.66)	47
Pelastus- ja kriisivalmiusasioiden erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentilta 26.30.01)	26
Tietoturvallisuus ja muut henkilöstökulut (HO 2019)	300
Ulkoministeriön matkavahinkoturvan käsittelyn siirto Valtiokonttorille (siirto momentille 28.20.01)	-140
Vahva-hankkeen käyttöönoton aiheuttama tuottavuuden kasvu	-26
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-978

Palkkausten tarkistukset	3 399
Yhteensä	1 602
2021 talousarvio	239 082 000
2020 talousarvio	237 480 000
2019 tilinpäätös	225 276 000

20. *Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 287 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Rooman tiedeinstituutin käytössä oleva Villa Lante peruskorjataan vv. 2020—2022. Peruskorjauksen kustannusarvio on n. 6,25 milj. euroa.

Suomen valtio omistaa Ruotsin ja Norjan valtioiden kanssa yhdessä Venetsiassa sijaitsevan paviljonkirakennuksen. Omistajat jakavat korjauskustannukset kolmeen yhtä suureen osaan. Peruskorjauksen kustannusarvio on n. 1,0 milj. euroa ja se toteutetaan vv. 2020—2022.

Instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Venetsian Pohjoismaisen paviljongin peruskorjaus	300
Villa Lanten peruskorjaus	2 000
Vuokramuutokset	9
Yhteensä	2 309
2021 talousarvio	3 287 000
2020 talousarvio	978 000
2019 tilinpäätös	952 000

21. *Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 155 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtävien investointien, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat.

Vuonna 2021 määrärahat on tarkoitus käyttää uuden kansallisen viisumijärjestelmän jatkokehitykseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallinen viisumijärjestelmä (v. 2020 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-850
Yhteensä	-850

2021 talousarvio	1 155 000
2020 talousarvio	2 005 000
2019 tilinpäätös	3 305 000

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	272
Yhteensä	272

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	13 648 000
2020 talousarvio	13 376 000
2019 tilinpäätös	11 897 494

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää n. 30 ulkoministeriön omistamien tai vuokraamien kiinteistöjen perusparannus- tai korjaushanketta v. 2021. Suurimpia näistä ovat Suomen Kööpenhaminan suurlähetystön toimitilahanke ja Suomen Pekingin suurlähetystön kanslian väistötilahanke.

Momentin määrärahoissa on varauduttu yhden uuden edustuston avaamisesta aiheutuviin kertaluonteisiin kiinteistömenoihin v. 2021. Kustannusarvio uuden edustuston kanslialle ja virka-asunnolle on yhteensä 1,3 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon vahvistaminen ja muutokset kiinteistöissä (v. 2020 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	-4 300
Edustustoverkon vahvistaminen ja muutokset kiinteistöissä (v. 2021 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	4 300
Yhteensä	0
2021 talousarvio	12 300 000
2020 talousarvio	12 300 000
2019 tilinpäätös	17 570 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Hallitusohjelman mukaisesti konfliktinesto, rauhavälitys ja -rakennus ovat Suomen ulkopoliittikan vahvistuva painopiste. Hallitusohjelman ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisesti Suomi jatkaa aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Kriisinhallinnassa painotetaan kokonaisvaltaisuutta niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnan roolia. Mahdollisiin nopeisiin muutoksiin kansainvälisessä turvallisuustilanteessa on varauduttava vastaamaan myös kriisinhallinnan keinoin. Osallistumisella kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan myös kansallista suorituskykyä ja valmiuksia. Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan v. 2021 olevan enimmillään n. 500 henkilötyövuotta. Siviilikriisinhallintaan arvioidaan palkattavan v. 2021 n. 130 asiantuntijaa.

Sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen alueelliset painopisteet ovat Libanonissa (UNIFIL), Irakissa (Operation Inherent Resolve, OIR) ja Afganistanissa (Resolute Support, RS), mutta Suomi osallistuu myös muilla alueilla oleviin operaatioihin mm. Kosovossa, Välimeren alueella ja Afrikassa. Suomen toiminnassa korostuu kriisialueiden omien turvallisuusrakenteiden ja oikeusvaltiokohityksen tukeminen ja turvallisuustoimijoiden kouluttaminen. Operaatio-osallistumisen ohella panostetaan myös kriisinhallinnan koulutusosaamisen viemiseen tavoitteena vahvistaa kehittyvien maiden omaa kriisinhallintakykyä, mm. Afrikassa.

Siviilikriisinhallinnassa osallistumisen alueelliset painopisteet ovat Ukrainassa, Georgiassa, Irakissa ja Somaliassa. YK:n rauhanturvaoperaatioihin osallistutaan n. 20 poliisilla. Suomen osallistuminen keskitetään niihin ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviin operaatioihin, joissa Suomen panoksella voidaan saavuttaa erityistä lisäarvoa ja vaikuttavuutta. Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu Euroopan unionin operaatioihin.

Rauhavälityksessä laajennetaan suomalaista osallistumista YK:n ja muihin rauhavälitys- ja dialogiprosesseihin. Toimintaa suunnataan erillishankkeiden rahoittamisesta aktiivisempaan vaikuttamiseen rauhantilan edistämiseksi. Tavoitteena on myös vahvistaa suomalaisten rauhavälitystoimijoiden verkostomaista toimintatapaa. Suomi edistää YK:n turvallisuusneuvoston "Naiset, rauha ja turvallisuus" 1325-päätöslauselman mukaisesti naisten osallistumista rauhanneuvotteluihin ja rauhanrakentamiseen painottaen naisten ja tyttöjen oikeuksia. Nuorten rooli rauhanprosesseissa on edelleen vahvistuva painopistealue Suomen rauhavälitystoiminnassa YK:n turvallisuusneuvoston "Nuoret, rauha ja turvallisuus" 2250-päätöslauselman mukaisesti.

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonaparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-turvavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen mak-samiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu, ta-loudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	520 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 933 000
05.	Yhteiset menot	8 350 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	7 009 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaope-raatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	7 635 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 073 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	14 906 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 107 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 188 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	7 455 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	531 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 373 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2021. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan v. 2021 olevan enimmillään n. 500 henkilötyövuotta.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 52 680 000 euroa ja siirtomenoja 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	-3 425
EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 373
EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	-1 391
EUTM/Malin koulutusoperaation menot	500
Muiden käyttösuunnitelmakohtien muutokset	-3 336
Resolute Support -operaatio, Afganistan	1 469
Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	4 810
Yhteensä	0

Momentin määräraha on muutettu arviomäärärahaksi.

2021 talousarvio	53 080 000
2020 talousarvio	53 080 000
2019 tilinpäätös	51 168 000

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 17 585 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	17 285 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		17 585 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahatasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin noin 130 asiantuntijaa.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 17 000 000 euroa ja siirtomenoja 585 000 euroa. Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siviilikriisinhallinnan vahvistaminen (HO 2019)	1 040
Siviilikriisinhallinnan valmiudet, asiantuntijataso nostaminen (siirto momentille 26.01.04)	-40
Yhteensä	1 000
2021 talousarvio	17 585 000
2020 talousarvio	16 585 000
2019 tilinpäätös	15 265 214

22. Rauhanvälitys (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 2) rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- 3) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 5) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaan tehtäviin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhanvälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhanvälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 400 000 euroa ja siirtomenoja 600 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Konfliktineston, rauhanvälityksen ja rauhanrakentamisen kyvykkyyden parantaminen (v. 2020 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	-1 500
Yhteensä	-1 500
2021 talousarvio	1 000 000
2020 talousarvio	2 500 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Suomen kansainvälisen kehitysyhteistyön päämääränä on äärimmäisen köyhyiden poistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Turvalliset elinolot, ihmisoikeudet ja ihmisten mahdollisuus vaikuttaa asioihinsa, riittävä toimeentulo ja hyvä elinympäristö vahvistavat myös kansainvälistä turvallisuutta, taloutta ja ympäristöä.

Kehityspolitiikan perustana on kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030, joka antaa puitteet kaikkien maiden toiminnalle kestävä kehityksenaikaansaamiseksi. Suomi tukee kehitysmaita kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä edistää globaalissa toimintaympäristössä tarvittavia muutoksia.

Koronapandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntymässä kasvuun, ja monet kehitystulokset ovat vaarassa. Akuutin kriisin hoidon lisäksi toipumisvaihe edellyttää merkittävää kansainvälistä tukea ja Suomi osallistuu tähän yhteistyöhön kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun keinoin. Pandemian vaikutukset otetaan suunnittelussa huomioon kaikissa yhteistyömuodoissa vuoden 2021 määrärahojen ja monivuotisten sitoumusten osalta. Käynnissä olevaan yhteistyöhön tehdään tarpeelliseksi harkittuja uudelleenkohdennuksia niin, että ne tukevat yhteiskuntien kriisinkestävyyttä ja toipumista pandemiasta.

Kriisin vaikutukset kehitysmaiden talouksiin ja yhteiskuntiin ovat laaja-alaisia. Suomen kehityspolitiikan peruslähtökohtien ja painopistealueiden arvioidaan säilyttävän merkityksensä myös pandemian aikana ja sen jälkeen:

— naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistuminen. Tyttöjen ja naisten oikeudet ovat Suomen kehityspolitiikan tärkeä painopiste. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa

— kehitysmaiden talouksien kehittyminen työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Vuoteen 2030 mennessä 15—24-vuotiaiden osuus maailman väestöstä kasvaa 7 %. Kasvu on nopeinta kehitysmaissa. Suunnan ratkaisee se, löytyykö nuorille toimeentuloa. Suomi osoittaa varoja kehitysmaiden investointien tukemiseen Finnfundin ja muiden kanavien kautta

— koulutus, toimivat yhteiskunnat ja demokratia, erityisesti laadukas koulutus, kehitysmaiden verojärjestelmien kehittäminen sekä demokratia- ja oikeusvaltiotuki. Kansanvalta, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä avoin ja toimiva julkinen hallinto, veronkantokyky ja julkiset palvelut, hyvä oikeusjärjestelmä, riippumaton media ja vapaa kansalaisyhteiskunta ovat edellytyksiä kehitykselle ja rauhalle. Suomi kohdistaa rahoitusta kehitysmaiden verotuskyvyn ja talousosaamisen kehittämiseen. Suomi vahvistaa tukeaan oppimisen kriisin ratkaisemiseen kehitysmaissa

— ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen sopeutuminen sekä ruokaturvan, veden ja uusiutuvan energian saatavuuden parantuminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, mukaan lukien metsät. Kehitysmaissa ilmastonmuutos on kohtalon kysymys. Suomi lisää ilmastorahoitusta osana kehitysrahoitusta ottaen huomioon osuutensa Pariisin ilmastorahoitusvastuusta. Pyrkimyksenä on ohjata puolet ilmastorahoituksesta sopeutumiseen muun muassa kansainvälisten rahastojen ja kansalaisjärjestöjen kautta. Investointi- ja lainamuotoinen tuki painottuu ilmastotoimiin.

Kehitysyhteistyön maantieteellinen painopiste on Afrikka. Painotetaan tehokkaiksi ja tuloksellisiksi todettujen YK-järjestöjen ja muun monenkeskisen kehitysyhteistyön rahoitusta Suomen painopistealueisiin keskittyen. Kansalaisjärjestöille suunnattua kehitysyhteistyörahoitusta nostetaan.

Kriisien, erityisesti pitkittyneiden kriisien, hoitaminen edellyttää rauhanrakentamisen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamista. Vahvistetaan tätä neksusta lisäämällä humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön rahoituksen joustavuutta ja mahdollistamalla rahoituksen monivuotisuus pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Vuoden 2021 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi arvioidaan tässä talousarvioesityksessä noin 0,51 % bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön lisäksi jatketaan kestävä kehityksen mukaisten kehitysmaainvestointien

tukemista finanssisijoitusten ja lainojen avulla. Näitä varoja käytetään erityisesti ilmastotoimien rahoitukseen YK:n ilmastopimuksen mukaisesti. Hallitus tähtää pitkällä aikavälillä YK-sitoumuksen mukaiseen tavoitteeseen käyttäen 0,7 % bruttokansantulosta (BKTL) kehitysyhteistyöhön sekä 0,2 % BKTL:sta tukena vähiten kehittyneille maille

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kehitysyhteistyön ja -politiikan toimeenpano kohdentuu Suomen kehityspolitiikan arvojen ja periaatteiden sekä painopistealueiden edistämiseen. Sillä vastataan myös koronatilanteen aiheuttamaan kansainväliseen kriisiin ja sen vaikutuksiin kehitysmaissa. Suomen kehityspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Suomi kiinnittää erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja vähemmistöjen oikeuksien toteutumiseen ja osallisuuteen kehityspolitiikan valmistelussa. Kaikessa yhteistyössä edistetään aiempaa järjestelmällisemmin yhdenvertaisuutta sekä vähäpäästöistä kehitystä ja ilmastokestävyyttä.

Suomi edistää kehityspolitiikkaansa entistä tavoitteellisemmin sekä kahdenvälisten että monenkeskisten kumppanien kanssa. Suomen rahallista panostusta keskitetään erityisesti niiden toimijoiden tueksi, jotka parhaiten edistävät kehityspolitiikan tavoitteita.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää julkisten toimien lisäksi mittavia yksityisiä investointeja kehittyvien maiden ilmastotoimiin, tasa-arvon edistämiseen ja reilujen työpaikkojen luomiseen. Suomi toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehitysmaiden kestävän kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä.

Tuotokset ja laadunhallinta

— Uudet rahoituspäätökset ja kansainvälinen vaikuttamistyö kohdistetaan hallitusohjelman antamien suuntaviivojen mukaisesti. Suomen maa- ja aluekohtaisessa toiminnassa otetaan myös huomioon maiden omat kehityssuunnitelmat ja -tavoitteet, tuen tarve sekä Suomen vahvuusalueet

— humanitaarisiin tarpeisiin reagoidaan nopeasti ja rahoitus kohdennetaan sinne, missä tarve on suurin. Humanitaarisen avun tasoa nostetaan hallituskauden aikana. Suomi pyrkii varmistamaan, että humanitaariset toimijat ottavat haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset paremmin huomioon. Erityisesti pitkittyneiden kriisien hoitaminen edellyttää rauhanrakentamisen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamista

— jatketaan yksityisen sektorin kehitysrahoitusinstrumentteja ja kehitysmaihin kohdistuvaa investointirahoitusta. Tuetaan suomalaisten yritysten osallistumismahdollisuuksia tukemalla niiden kestävää kehitystä edistävää kaupallista yhteistyötä kehitysmaiden kanssa. Velvoitetaan kehitysyhteistyövaroin tuettavat yritykset noudattamaan verovastuullisuuden ja avoimuuden kriteereitä sekä edistämään ihmisoikeuksia sekä Suomen kehityspolitiikan tavoitteita. Kehitysyhteistyörahoituksella vastataan Suomen kansainvälisiin ilmatorahoitussitoumuksiin. Toiminnassa tähdätään ilmastonmuutoksen hillintään, samoin kuin siihen sopeutumisen ja varautumisen tukemiseen.

Toiminnallinen tehokkuus

— Vahvistetaan kehitysyhteistyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta, tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa sekä riskien hallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia mm. ottamalla käyttöön kehitysyhteistyön toimintatapaudistuksen tuottamat käytännöt

— suomalaisen kansalaisyhteiskunnan toimintaa kehitysmaiden kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi suunnataan ensisijaisesti monivuotisiin ohjelmiin. Eri toimijoiden välistä yhteistyötä tuetaan.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2019 toteutuma ¹⁾	2020 ennakoitu	2021 tavoite
Suomen kehityspolitiikan painopisteiden osuus kehitysyhteistyön rahoituspäätoöksistä ja vaikuttamissuunnitelmien tavoitteista (%)	87	87	90
Humanitaarisen avun osuus kehitysyhteistyöstä (%)	8	8	8
Ilmastokestävyyttä edistävän kehitysyhteistyön arvo (milj. euroa)	274	200	220
Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus (%)	37	40	40
Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin ja kehitysyhteistyölainoihin kohdennettu osuus kehitysyhteistyöstä (milj. euroa)	140	140	140
Vähiten kehittyneisiin maihin (LDC) kohdennettujen maksatusten osuus BKTL:sta (%)	0,14	0,16	0,18

¹⁾ Vuoden 2019 toteutuma on laskettu ennakkotietojen mukaan.

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020
Määrärahat yhteensä	1 173,1	1 171,6	1 016,4	817,7	881,2	886,3	988,7	1 030,0
Maksatukset	1 081,1	1 232,0	1 161,0	955,7	961,4	832,8	1 006,1	
%-osuus BKTL:sta	0,53	0,59	0,55	0,44	0,42	0,36	0,42	

¹⁾ Vuoden 2019 maksatukset ja BKTL-osuus ovat ennakkotietoja.

Valtion kehitysyhteistyöhön kohdistettavat määrärahat vuonna 2020 hallinnonaloittain (1 000 euroa)

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	706 978
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	191 119
Sisäministeriön hallinnonalalla	48 493
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	191 128
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	6 077
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	194
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	2 060
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	45 255
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	2 630
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	902
Yhteensä	1 194 842

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia

saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2021 talousarvio	—
2020 talousarvio	—
2019 tilinpäätös	—

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 710 859 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, maksamiseen
- 3) Finnfundin toteuttamaan eristyisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 2 000 000 eurolla vuodessa
- 4) ministeriön ja Euroopan komission sekä ministeriön ja Sitran yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen
- 5) Business Finlandin hallinnoimaan Developing Markets Platform –alustan kehitysinnovaatioiden rahoittamiseen Suomessa toimiville yrityksille ja muille yhteisöille valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti. Määrärahaa saa osana Developing Markets Platform –alustaa käyttää myös Suomessa toimivien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin
- 6) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi
- 7) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen. Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	210 812 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	180 687 000 ¹⁾
3.	Euroopan kehitysrahasto	75 500 000

4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	47 320 000
5.	Humanitaarinen apu	85 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 440 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 050 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	79 650 000
9.	Korkotuki-instrumentti	25 400 000
Yhteensä		710 859 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisten yhteistoimintahankkeiden menoja yhteensä 1 881 000 euroa ja ministeriön ja Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen 2 000 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2021 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 671 193 000 euroa.

Selvitysosa:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	94 270 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	194 205 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	54 620 000
5.	Humanitaarinen apu	27 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	2 535 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	280 063 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 000 000
Yhteensä		671 193 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2021	2022	2023	2024	2025—	Yhteensä vuodesta 2021 lähtien
Kehitysyhteistyövaltuus						
Ennen vuotta 2021 tehdyt sitoumukset	474 539	355 133	328 381	336 160	990 240	2 484 454
Vuoden 2021 sitoumukset	-	186 546	185 250	176 597	122 800	671 913
Menot yhteensä	474 539	541 679	513 631	512 757	1 113 040	3 155 647

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 210 812 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 94 270 000 euroa.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuista teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahostoa (UNFPA), Afrikan kehitys pankkiryhmää, YK:n lastenrahostoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamissuunnitelmiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulostehokkuuden puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 180 687 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 194 205 000 euroa.

Määrärahojen kohdentamisen perustana ovat maaohjelmat, jotka määrittävät yhteistyötä kumppanien kanssa. Suomi tekee kahdenvälistä yhteistyötä seuraavien kumppanimaiden kanssa: Tansania, Mosambik, Sambia, Etiopia, Kenia, Somalia, Afganistan, Nepal ja Myanmar. Suomi tukee myös seuraavia maita ja alueita: Lähi-itä (ml. Irak, Syyria ja lähialueet), Palestiinalaisalue, Pohjois-Afrikka, Eritrea, Ukraina ja Keski-Aasia. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahoitusta, sektoribudjettitukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun edellä mainittujen maiden tai alueiden sekä muiden toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös edustustoissa paikallisen yhteistyön hankkeisiin.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 75 500 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 47 320 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 54 620 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia, humanitaarista miinanraivausta sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnetään tukea korkeakouluohjelmiin sekä valtionavustuksia kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt).

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 85 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 27 500 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen sekä EU komission sertifioimien kotimaisten humanitaaristen avustusjärjestöjen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalta tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustusoperaatioita.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 4 440 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 2 535 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään muun muassa kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöepäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen sekä toimialakohtaista kehittämistä tukeviin hankkeisiin.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 2 050 000.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointitiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 79 650 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 280 063 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehitysmaiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatuksiteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmatukijärjestöille myönnettyä määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin.

Käyttösuunnitelmakohdalla myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 25 400 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä 18 000 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehitysmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettävien luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukkeen kehitysmaille (Public Sector Investment Facility).

Momentin määrärahoista arvioidaan 95 % käytettävän siirtomenoihin ja 5 % kulutusmenoihin.

Yhteistoimintahankkeista saatavat tulot on merkitty momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kehitysyhteistyön BKTL-tason varmistaminen (HO 2019)	1 100
Kertaluonteinen rahoitus kehitysyhteistyöhön (v. 2020 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	-5 000
Kertaluonteinen rahoitus kehitysyhteistyöhön (v. 2021 rahoitus) (HO 2019 kertaluonteinen)	5 000
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Kiovassa (siirto momentille 24.01.01)	-47
Yhteistoimintahankkeiden menot	-6 719
Tasomuutos	30 989
Yhteensä	25 323

2021 talousarvio	710 859 000
2020 II lisätalousarvio	—
2020 talousarvio	685 536 000
2019 tilinpäätös	583 759 000

67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistäville toimijoille.

Määrärahasta myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahaa saa käyttää yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Vuoden 2021 aikana saa tehdä uusia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 3 000 000 euroa. Valtuus myönnetään Demo Finlandille.

Selvitysosa: Määrärahasta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille, joka on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä.

Perusteilla oleva uusi oikeusvaltiosi loisi Suomeen vakuuttavan ja kansainvälistä tunnettuutta saavan osaamiskeskuksen oikeusvaltiotuen alalla, nojautuen vahvasti suomalaiseen oikeusalan osaamiseen erityisesti julkisissa instituutioissa ja yliopistoissa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2021	2022	2023	2024	2025	Yhteensä vuodesta 2021 lähtien
Demokratiatukivaltuus						
Ennen vuotta 2021 tehdyt sitoumukset	-	-	-	-	-	-
Vuoden 2021 sitoumukset		1 500	1 500	-	-	3 000
Menot yhteensä		1 500	1 500	-	-	3 000

Momentilta myönnettävään rahoitukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2021 talousarvio	3 000 000
2020 talousarvio	3 000 000

88. *Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	10 000 000
2020 talousarvio	10 000 000
2019 tilinpäätös	9 999 910

89. *Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 129 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin ja lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä.

Valtuus

Vuoden 2021 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyön finanssisijoituksia koskevia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2021 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 129 730 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttöä kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palautemaadote.

Hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2019 laadittiin hallituskaudelle laina- ja sijoitusmuotoista kehitysyhteistyötä koskeva investointisuunnitelma, joka ohjaa määrärahan kohdentamista hallitusohjelman painotusten ja periaatteiden mukaisesti, erityisesti ilmastorahoitukseen, vähiten kehittyneiden- ja Afrikan maiden kehitykseen ja sukupuolten tasa-arvon tukemiseen. Vuoden 2021 määräraha ja myöntö- ja sopimusvaltuudet kohdennetaan investointisuunnitelman tavoitteiden pohjalta päätettäviin kohteisiin. Maatalouden kansainväliselle kehittämisrahastolle (IFAD), Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankille (EBRD) ja Finnfundille saa myöntää lainoja vakuutta vaatimatta. Finnfundin laina voidaan myöntää ehdoin, että valtio voi vaihtaa lainan Finnfundin osakkeiksi. Laina voidaan alistaa etuoikeusasemaltaan muihin Finnfundin ottamiin vieraan pääoman ehtoihin lainoihin.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022	2023	Yhteensä vuodesta 2021 läh- tien
Ennen vuotta 2021 tehtyt sitoumukset	43 330	108 195	108 195	-	259 720
Vuoden 2021 sitoumukset		-	40 000	89 730	129 730
Menot yhteensä		-	148 195	89 730	389 450

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	129 730 000
2020 talousarvio	129 730 000
2019 tilinpäätös	130 000 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja kansainvälisiin sitoumuksiin sekä yleisesti ulkoministeriön toimialaan. Painopisteinä ovat sääntöpohjainen kansainvälinen yhteistyö, konfliktinehkäisy ja rauhanvälitys, ihmisoikeudet ja demokratia ulko- ja turvallisuus-

politiikassa sekä laaja-alainen transatlanttinen yhteistyö. Määrärahasta 445 000 euroa on tarkoitus varata kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-100
Yhteensä	-100

2021 talousarvio	1 641 000
2020 talousarvio	1 741 000
2019 tilinpäätös	1 511 000

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan häädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin

3) avustuksien maksamiseen ulkomailla.

2021 talousarvio	45 000
2020 talousarvio	45 000
2019 tilinpäätös	28 619

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 89 084 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuusuu Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	28 596 000
Maksuusuu YK:n talousarvioon	11 068 000
Maksuusuu YK:n rauhanturvajoukoille	23 056 000
Maksuusuu muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	4 104 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	300 000
Euroopan Neuvoston jäsenmaksut	3 550 000
OECD:n jäsenmaksu	3 192 000
WTO:n jäsenmaksu	874 000
Maksuusuu Etyjin talousarvioihin	5 285 000
Maksuusuu EU:lle	1 628 000

Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuosuus valmistelukomitean kustannuksista	571 000
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 125 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	5 700 000
Yhteensä	89 049 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	2 122
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	-4 435
Muutokset muissa jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	5 405
Siirtyvän erän pienentäminen	-500
Valuuttakurssimuutokset	-1 140
Yhteensä	1 452

2021 talousarvio	89 084 000
2020 talousarvio	87 632 000
2019 tilinpäätös	76 060 000

(67.) *Kansainvälisen ilmastosopimuksen alaisen yhteistyön menot* (kiinteä määräraha)

2019 tilinpäätös —

68. *Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisten hankkeiden menojen maksamiseen
- 2) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukevien hankkeiden menojen maksamiseen
- 3) hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa tukevien hankkeiden menojen maksamiseen
- 4) kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 5) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-politiikan toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen
- 7) enintään 9 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkausmenojen rahoittamiseen valtion virastojen ja laitosten Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen hankkeissa.

Selvitysosa: Alueelliseen yhteistyöhön osallistuminen on Suomelle tärkeä keino edistää vakautta, turvallisuutta, kestävä kehitystä ja taloudellisia yhteistyömahdollisuuksia Itämeren, Barentsin ja arktisella alueella. Suomen asemaa aktiivisena ympäristö- ja ilmastotoimijana vahvistetaan ja vastataan nouseviin haasteisiin, kuten terveysturvallisuus. Keskeisiä yhteistyömekanismeja ovat alueneuvostot (Arktinen neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto ja

Itämeren valtioiden neuvosto) ja pohjoisen ulottuvuuden kumppanuudet. Lisäksi rahoituksella tuetaan hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa.

Suomen osallistumista monenkeskiseen alueelliseen yhteistyöhön ohjaavat Suomen arktisen strategian, Euroopan unionin arktisen politiikan, Suomen Itämeren alueen strategian, Euroopan unionin Itämeren alueen strategian ja pohjoisen ulottuvuuden politiikan tavoitteet. Tavoitteena on edistää kansainvälisen rahoituksen ohjautumista Suomelle tärkeisiin hankkeisiin.

Momentin määrärahasta arvioidaan olevan siirtomenoja 1 920 000 euroa ja kulutusmenoja 480 000 euroa. Pääosa momentin määrärahasta siirretään muiden hallinnonalojen käyttöön.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Arktisen ja Barentsin alueen yhteistyö	1 000 000
Itämeren alueen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö	1 000 000
Venäjä-politiikan toimeenpano	400 000
Yhteensä	2 400 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön vahvistaminen (HO 2019)	400
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön vahvistaminen (v. 2020 rahoitus) (HO 2019 kerta-luonteinen)	-1 000
Yhteensä	-600

2021 talousarvio	2 400 000
2020 talousarvio	3 000 000
2019 tilinpäätös	3 400 000

87. Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Instex S.A.S:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen.

Selvitysosa: Suomi on vuonna 2020 liittynyt Iranin kaupan rahoitusinstrumenttiin merkitsemällä noin 2 % ranskalaisen osakeyhtiön Instex S.A.S.:n osakekannasta. INSTEX:in tarkoituksena on hoitaa Iranin ja Euroopan väliseen kauppaan liittyvä rahaliikenne niin, että eurooppalaisten hyödykkeiden viejät Iraniin saavat maksunsa eurooppalaisilta iranilaishyödykkeiden tuojilta ja päinvastoin. INSTEX toimii vain Yhdysvaltojen pakotteiden ulkopuolisilla kaupasektoreilla.

Suomi on sitoutunut lisäpääomittamaan Instex S.A.S.:ia v. 2021.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	300 000
------------------	---------

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääriäisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos -500

Yhteensä -500

2021 talousarvio 500 000

2020 talousarvio 1 000 000

2019 tilinpäätös -413 082